

Polozapomenutými stopami

F. J. K.

DVĚ ČESKO-AMERICKÉ EPOPEJE.

Původní česko-americká literatura jest skrovná, ale to ještě neznamená, že nebylo v ní zjevů pozoruhodných, nebo že snad její zrození se datuje od napsání dramatisování "Dordynkářů", — nyní na příklad leží přede mnou dvě omáček knížky, které světlo tohoto světa spatřily v r. 1890, a když světlo tohoto světa spatřily, byly velmi překvapeny. Nikoli příjemně překvapeny, ale česko-americký národ měl z nich nějakou chvíli velké gaudium.

Jedna z nich nese název: "Žertovné vzpomínky na druhou výpravu do Čech v šesti zpěvích s úvodem a závěrem. Sepsal J. C., tajemník výboru s jedenácti vyobrazeními od J. K." Druhá: "Americká Pouť do Prahy, aneb tajemné odhalení ztracené smlouvy. Velká kratochvilná historie v sedmi dějstvích, pro mladé i staré, na světlo vydaná a veršem spáchaná od Pišišvora Váduybyla, ml."

V myslí čtenářově jest nyní zajisté jasno, co se v těch dvou epopiejích opěvuje, že se opěvuje druhá čili sokolská výprava do Čech z polovice let osmdesátých minulého století. O relativní literární ceně obou těch epopiejí nechci rozhodovati, ale dědici zesnulého p. Karla Havlíčka Borovského měli žalovati oba autory na odškodné — za to, že od sverchu zmíněného p. Karla Havlíčka Borovského vypůjčili si nejenom formu pro svůj výlet na česko-americký Parnassus, ale také mnohé myšlenky.

Nápad na zvětšení sokolské výpravy vznikl v duševní dílně p. J. C., tehdy redaktora "Svornosti" a tajemníka výletního výboru a nějaká zrádná duše prozradila tu myšlenku komusi od "Chicagských Listů" a tím se stalo, že o překot začalo se pracovati v duševní dílně druhého básníka, zmíněného Pišišvora Váduybyla, ml. Výsledek byl, že na literárním trhu ocitly se na místě jedné dvě epopoje, jež se obě prodávaly po 25 centech. Která z nich šla lépe na odbyt, nemohu říci, ale vím, že bylo s tím spojeno hodně obtíží a štrapáců, opatřiti si tu i onu — totiž nyní, když vyšly, pedlovali je kluci po ulicích.

První z nich ovládána jest většinou náladou elegickou, neboť autor hned v úvodu rozmlouvá s měsíčkem — nevím proč zrovna s měsíčkem, když si mohl dobře pohovořit s kollegy v redakci nebo doma — takto:

Roztomilý můj měsíčku budeš-li jen chít, povím ti, jak mnozí bratři dovedou se chít.

Patrně pan měsíček chtěl, neboť autor si mu dále stěžuje:

Věru u nás člověk někdy než se naděje, velikým je hlupcem očen v kabát zloděje.

Když's tak četl ve všech listech celé řady zpráv — to se's divil, že jsem přišel zase živ a zdráv!

Tomu se však nediv, brachu, vše to dělá evik; — 'bratr dnes a zítra lotr' — to je u nás zvyk.

Zpěv první, "Vyjednávání a smlouva" líčí, jak bylo vyjednáváno s přeplavnicí společností, jak jedna přes druhou slibovaly, že se krajané na té cestě budou mít jako na posvěcení a rovněž autor, tajemník výboru, líčí, jaké strasti a ohrohy svolal na svoji hlavu tím obětováním se pro vlast a národ.

Ve zpěvu druhém, "Slavný odjezd," autor prozrazuje, že hned doma už něco duš, neboť píše:

Rarášek už na pevnině rohy vystřkuje, spiknutí v hospodě každé proti nám se kuje.

Viděli jsme v tom na cestu pramiceřnou známku — a ke všemu Mašínův list

nedostal oznámku.

Všude bylo slyšet jenom samé resonýrování — bude to as po tom mofi krásné cestování . . . ! A také bylo!

Ve zpěvu třetím, "Život na lodi," a ve čtvrtém "Poselství" líčeny jsou pohnutlivé události na parníku Wéfe, které konečně vyvrcholily v revoluci, ježto podle mínění výletníků všechny sliby byly jenom chyby, a pohnání pořadatelů výpravy k zodpovědnosti, což líčeno jest ve zpěvu pátém, "Soudní tribunál."

Když byli z kajuty předvedeni před tvář rozhofčeného lidu, nebylo tajemníku a předsedovi zrovna volno, neboť autor píše:

"O Jonáši," šeptám sobě, "svatý mučedníku, tlamu ryba po mně zavře jako po knedlíku!"

Starosta vzdych: "O národe, hleď, jak zkouším pro tě, za vše mám být utopený jako mladé kotě."

Do vody, za potravu rybám a žralokům, hlavní funkcionáře výpravy sice nehodili, ale prožili asi krušné chvíle, neboť autor soudí takto:

Nežli ještě tajemníkem radě pueovat kliku, nebo raděj v Americe dělat politiku.

Ve zpěvu šestém "Přistání. — Sliby," se potvrzuje, že "all's well that ends well," neboť se tu dozvídáme:

Teprve se utišilo celé hromobití, když k uctění hostů výbor koupil něco k pití.

Se všech stran se na smířenou podávají pravice, a všechno si kolem stolu sedlo na lavice.

Vesele to všude zvoní: "Píte, bratři, píte, praníe vás to nekoštuje, jde to na komité."

Pobyt výpravy v Čechách autor nezvěnil, pouze praví:

Tu a tam snad nasbíral bych ještě něco zbytků, ku příkladu jak družičce jeden vyrval ytku.

Nebo jak ten bratr mluvil, že přes všecko zlobu, přišli jsme se pomodliti k bohatýra hrobu . . .

PLATÍ SI SVĚ PANAMSKÉ MÝTNÉ.

Tuto svoji epopoju autor pak končí:

Kdo jaktěživ nepořádal výpravu po lodi, nemůže si myslet ani, co ta všechno splodí.

Na poslední stránce jest vyobrazen sokolský stejnookroj na hřebíčku, s kloboukem i pasem, který na štěstí tam dlouho viseti nezustal. Národní náš život nese s sebou různé kratochvíle, p. nichž někdy zhořkne v ústech — avšak dlužno zapomenati.

Zpěv první v té druhé epopoju jest "Předmlouvou," která začíná takto:

Za onoho času jednou v jakés chytré hlavě, vznikl nápad na výpravu — což jde velmi hravě.

Hned v těchto prvních čtyřech verších zajisté postřehne čtenář trochu satiry a bagatelisování celého podniku, neboť to nešlo nijak hravě, jak jsme se dozvěděli z té první epopoje.

Zpěv druhý nadepsal autor "Těšínská jablčka" a v tom líčí nejrazovějšími barvami, jaký blahobyt očekávají u nás výletníky na lodi, ale ku konci praví:

Na špek chytají se myši a na červy ryby. Výbor chytal výletníky zas na pěkné sliby.

Zpěv třetí, "Vyjednávání a přijezd do New Yorku" začíná:

Bože před tvou velebností na kolena padám,

potom mi jen k dalším veršům, slušně tebe žádám.

Patrně autorově slušně žádosti bylo vyhověno, ježto pokračuje a v dalších verších líčí, jak přeplavni společnost se předstihovaly ve slibech a nadhazuje neustále něco o "tringu" pro výbor, který konečně se rozhodl pro Brémskou společnost. Loučení s Chicagem musilo býti velmi dojemné, neboť:

Teď to spustí naposledy: "Loučení těžká věc" a většina výletníků jeden ubřečenee.

O příjezdu do New Yorku se dozvídáme:

Vyspali se skorem třikrát ve New York než přišli a new-yorskí rabulanti v ústrety nepřáli.

A dále:

U večer pak pořádána slavnost beze hostů, síň je prázdná ve všech koutech, výbor puká zlostí.

Ve zpěvu čtvrtém, "Na lodi," líčeny jsou poměry na parníku, který vzal výpravu přes širý oceán, ale byly to podle všeho poměry neutěšené, neboť čteme:

Místo nádhery a fánglí pusté podpalubí. Malá známá zvířátka si ehubě brouší zuby.

Lodní kuchař z bedny táhá plátěné pytlíky a pak do nich strká směle těsto na knedlíky.

Některé verše, v nichž líčeny jsou počátky na lodi a následky po nich, jsou až příliš drastické, a proto jich pomijíme. V dalších verších přistupuje autor k líčení pohnutlivých událostí na lodi, revoluce, soudu a inkvisice a v jistých bodech a podrobnostech se rozehází s autorem první epopoje. Oba shodují se však v tom, že to vzbuouení se trochu uchlácholilo, neboť čteme v druhé epopoju:

K vůli té svatě svornosti a po klidu touze bez vidliček a bez nožů jedli rukou pouze.

Pili vodu, jedli hrášek, byli při tom ticho. Ti tlustí hned poznávali, že maj' menší břicho.

Ve zpěvu pátém, "Příjezd," líčeny jsou slavné okamžiky a pozvánejší city, jež lomeovaly výletníky, ale i zde čteme kousavé verše, jako:

"Sláva bratřím americkým!" bylo jedno znění, ten tu konká jako zavel, ta zas zuby cení.

Lid měl z toho velkou kvandu Vltava ta šumí a dláždění od těch vozů jak kanony dmní.

Ve zpěvu šestém, "V Čechách," mimo jiné věci se dozvídáme, že:

Jiný život v Čechách jesti, jiný v Americe. Čo naj' stejné v obou zemích, to jest šibenice.

V obou zemích ze dřeva je, dolů visí provaz, který, jak každému známo, určený je pro vaz.

V dalších verších líčeno jest slavnostní představení v Národním Divadle, zájezd na Žofín, kde výletní družina fotografována, a pak:

Když se přišlo do Matice, to vám byla scéna, byla by se rozplakala i nejtvrďší žena.

Výletníci objímali se tu s profesory, jedni druhých ve nadšení stavěli za vzory.

A když sobě ulehčili radostnému bolu, američtí slibili jim, že vystaví školu.

O tom, zdali ta škola byla postavena, historie mlčí a tento zpěv jest vlastně zakončením epopoje, neboť tu čteme:

Rozjeli se do všech koutů, do samot i do měst a ty nemoh' náš Pišišvor všechny v Čechách vymést.

Ze zpěvu sedmého a posledního, "Návrat," uvádím pouze tuto sloku:

Blahých chvíl a radovánek v Čechách bylo dosti. Teď se začnem znovu rváti — již je po radosti.

Tato předpověď Pišišvora byla zcela správná. Když se objevily ty dvě epopoje na literárním trhu, povstala z toho zlá polemika mezi "Svorností" a "Chicagskými Listy," a jak to bývá, po chvíli se na výpravu zapomenulo a vytahovány staré věci a práno se špinavé prádlo, až do nabažení kombatanů a čtenářů též.

Z ústníku sokolské výpravy už hodně jich doúčtovalo se světem, předseda výboru hodně dávno, a také Pišišvor a vydavatel "Chicagských Listů" nejsou už mezi živými.

DANTONOVA CESTA NA SMRT.

V článku "Revue des deux Mondes" líčí se právě velmi zajímavě pouť Dantonova k popravišti. Bylo to 16. germinalu 1794. Danton vozen byl ještě s jinými odsouzenými v červené káře, avšak pohledy obecenstva platily jen velikému tribunálu. Byla tu cesta pro něj zvláště varuující již směřem svým. Jel kolem Place de l'Étoile, kdež kdysi v malé kavárně, ce posnal drahou svoji Gabriela. Několik kroků odtud vadlána byla jiná kavárna, na jejíž tera-

se malí David čekal na smutný průvod, aby naposled zachytil rysy Dantonovy. Tento zahlédl ho a zvolal na něj "oddáný sluha." Když průvod projížděl ulicí Saint-Honoré, kdež Robespierre bydlel, zvedl Danton pěst svou, pohrozil jí a zvolal: "Půjdeš za mnou! Srovnej dům tvůj se zemí a na místě jeho síň seti budou." Na náměstí Revoluce čekal kat Sanson odsouzenec. S pohrdavým výrazem ve tváři sestoupil Danton s káry, před ním krácel kněz, jenž namlal modlitby. Kat musil si pospíšiti, neboť bylo již pozdě a ještě před západem slunce měla býti vykonána celá práce. Když chtěl Haroult objati Dantona, vstoupil kat mezi ně. "Pošetilče!" zvolal Danton na něj, "nemůžeš zabrániti, aby se potom hlavy naše v koši setkaly." — Kol popravivší se skupily se obrovské zástupy lidu a hleděly jen na Dantona, jenž měl býti poslední obětí. Paprsky zapadajícího slunce dopadaly na atletickou postavu, jež tu stála v krvi svých přátel. Když nikoho již tu nebylo, aby ho potěšil, měl Danton okamžik slabosti: "Má milá," zašeptal, "nespatřím tě nikdy již?" Po té obrátiv se ke katu, děl: "Hlavu mou ukážes lidu, zasluhuje toho!" Minutku na to skutálela se hlava jeho do koše.

Nejnovější české 2-stranné VICTOR REKORDY

- Cena 75c kus.
- 65283—Kde potok lučinou (tenor, s průvodem orchestru) Otto Lubin. Hrajte muzky, česká píseň (tenor s průvodem orchestru) Otto Lubin.
 - 65515—Nevinný, valčík (orchestra) Nuselská kapela selská.
 - Už jdu, valčík (orchestra) Nuselská selská kapela.
 - 65519—Návrat do vlasti, valčík. Nuselská kapela selská.
 - Jiří Poděbradský, valčík se zpěvem (orchestra) Nuselská kapela selská.
 - 65528—Na Balkáně (comie) Alois Tichý a Růžena Slavinská.
 - Pijme pivo, mašne deku (comie) s průvodem orchestru; Alois Tichý.

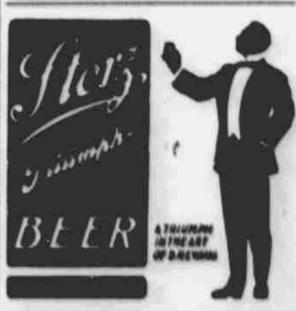
JOSEPH JIRAN,

1333 W. 18th St., Chicago, Ill.

Sdružení českých lékařů v Omaze a So. Omaze

- DR. ŠRÁMEK J. M. sev.-záp. roh 8. a Hickory ul. Tel. Douglas 6645.
- DR. KOUTSKÝ JOHN W., 405 sev. 24. ul., So. Omaha Telefon South 142.
- DR. NĚMEC CHAS. J., 1316 William ul., Omaha. Telefon Douglas 2817.
- DR. F. J. SWOBODA, 1255 již. 16. ul., Omaha. Telefon Douglas 2313.
- DR. ŠIMÁNEK G. F., 1262 již. 13. ul., Omaha. Operacím se věnuje zvláště pozornost.
- DR. KÁLAL F. J., 627 City national Bank, proti Burgess-Nash obchodu Telefon Douglas 1761.
- DR. CHALOUPKA & CHALOUPKA 24. a M ul., So. Omaha, Neb.

My shora uvedeni lékaři dle pravidel lékařské etikety, nejdražnější odsuzujeme voškeré ohlašování kteréhokoliv lékaře sama sebe v kteréhokoliv časopise svých svými pacienty, neboť už je to jakýmkoliv způsobem, ať ve zprávách místních nebo osobních. 43-17

Nejlepší útulek, hojnost sáby a znamenitý teplý luně krajanům zajistí JAN ŠIMÁNEK ve svém novém HOSTINCI 1210 1211 1212 ul. CRAMA Někde jindeho k tomu vyzkoušejte na 18. ulici. Jděte-li kolem, neopomentejte se u něho zastaviti. 31-17.

BOUCARNE, NEBO J EDEN PO DRUI ĚM.